

Convenant

Biobased bouwen en telen in West-Brabant

Oktober

2025

Convenant Biobased Bouwen & Telen

in de regio West-Brabant - Overzicht

De gemeenten in de regio West-Brabant stimuleren met dit convenant het biobased bouwen en het telen van vezelgewassen in onze regio.

Algemeen – pag. 5

- We werken aan een toekomstbestendige transitie in het landelijk gebied en de woningbouwopgave
- We combineren de ambities voor biobased vanuit de 'Regio Deal, 'wonen' en 'transitie landelijk gebied' om onze ambities effectiever te realiseren

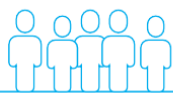
Stimulering van de vraag - pag. 6

- Biobased materialen als duurzaam alternatief voor traditionele bouwmaterialen
- Een sterke, circulaire en lokale economie
- Een kleinere ecologische voetafdruk van de woningbouw
- Kansen creëren voor een beter woonklimaat
- Biobased materialen toepassen in utiliteitsbouw en gemeentelijke voorzieningen

Faciliteren van het aanbod – pag. 7

- Bieden van nieuwe agrarische verdienmodellen
- Versterken biodiversiteit en verantwoord landgebruik
- Vergroten grondstofzekerheid

Kennisdeling & samenwerking – pag. 8

- Met netwerken en partnerschappen bijdragen aan een ondersteunend ecosysteem voor biobased bouwen

Regelgeving & certificering – pag. 8

- Kansen bieden in regelgeving en certificering
- Bijdragen aan een eerlijke concurrentieomgeving voor biobased bouwen en telen

Wij, de ondertekenaars van voorliggend convenant, willen ons inspannen om het biobased bouwen en telen in de regio West-Brabant te stimuleren.

Het voorliggende convenant bestaat uit drie delen:

- Inleiding – wat is de achtergrond van dit convenant?
- Afspraken – wat spreken we af?
- Slotbepalingen – hoe spreken we het af?

1. Inleiding

De Stedelijke Regio West-Brabant en de Stedelijke Regio Breda-Tilburg staan voor grote uitdagingen en kansen op het gebied van toekomstbestendige ontwikkeling, zowel in het landelijk gebied als in de stedelijke omgeving.

Het bouwen met biobased materialen en het telen ervan kan een belangrijke rol in deze duurzame transitie spelen. Met dit convenant versterken wij, de gemeenten in de Stedelijke Regio West-Brabant en de Baroniegemeenten uit de Stedelijke Regio Breda-Tilburg, met coördinatie en ondersteuning van Regio West-Brabant, de samenwerking en trekken gezamenlijk op om biobased bouwen en telen in de regio te bevorderen. Door de krachten te bundelen, kunnen we de transitie naar een duurzame regio versnellen en bijdragen aan een toekomstbestendige leefomgeving voor al onze inwoners. De regio volgt hiermee het goede voorbeeld van woningcorporaties en marktpartijen, die zich reeds aan biobased bouwen hebben gecommitteerd (zie pagina 9).

1.1 Voortbouwen op bestaande beweging

We beginnen niet vanaf nul. Met dit convenant bouwen we voort op bestaande initiatieven, zoals de Nationale aanpak biobased bouwen¹ met een doelstelling van 50.000 hectare vezelgewassen in 2030 (waarvan 10.000 hectare in Brabant) en de doelstelling om in 2030 30% van de woningen met 30% biobased materiaal te bouwen. Er zijn twee regionale woondeals² waarbij Stedelijke Regio West-Brabant streeft naar het gebruik van 50% biobased/hergebruikt materiaal in de bouw in 2030 en duurzame planontwikkeling door in te zetten op conceptueel en circulair bouwen. Daarnaast wordt in het kader van de Woondeal Stedelijke Regio Breda-Tilburg nagegaan of dit als additionele afspraak kan worden toegevoegd in het kader van ambities op circulariteit.

Een aantal gemeenten (zoals Breda en Roosendaal) implementeren 'Het Nieuwe Normaal'. Vijf woningcorporaties tekenden in 2024 een commitmentverklaring om binnen 5 jaar alleen nog maar biobased isolatiemateriaal toe te passen in renovatie én nieuwbouw.

Ook sluiten we met dit convenant aan bij Regio Deal 'West-Brabants Welvaren'³ waar de ontwikkeling van de brede welvaart aan de hand van 'een plantaardige economie' centraal staat en bij de ambitie van Regio West-Brabant bij het stimuleren van een plantaardige economie.

¹ Nationale Aanpak Biobased Bouwen (Rijksoverheid) - 2023

² Regionale Woondeals SRBT en SRWBW – 2023

³ Regio Deal 'West-Brabants Welvaren' - 2024

1.2 Het landelijk gebied als kraamkamer voor onze woningen

Hoe mooi zou het zijn als de woningen die we bouwen in de Stedelijke Regio West-Brabant en de Baronie ook (deels) groeien op percelen in de regio? In het landelijk gebied is een transitie naar een toekomstbestendige agrarische sector gaande. Hierin kan het telen van biobased gewassen een positieve bijdrage leveren. Het biobased grondstoffen telen biedt nieuwe verdienmodellen voor (agrari-sche) ondernemers. Daarnaast bieden biobased gewassen kansen op het gebied van een betere bodemgezondheid, een hogere biodiversiteit en een hogere ruimtelijke kwaliteit. Hiermee sluiten we aan bij de uitgangspunten van 'water en bodem als basis'⁴. Bovendien kunnen deze gewassen vaak worden geteeld met minder water en pesticiden dan traditionele landbouwgewassen, wat resulteert in een lagere milieu-impact. Door kringlopen te verkorten en de lokale vraag en productie te versterken, kunnen we bijdragen aan een veerkrachtige en duurzame circulaire regionale economie. Hiermee bereiden we tevens voor op Europese regelgeving, zoals de Kaderrichtlijn Water.

1.3 Schaalsprong als momentum

Binnen de Stedelijke Regio West-Brabant en de Baronie biedt de transitie van de landbouw en de schaalsprong die we kunnen organiseren middels de Regiodeal, een uniek momentum om het duurzaam bouwen te versnellen. In tegenstelling tot traditionele bouwmaterialen zoals beton en staal, die grote hoeveelheden CO₂ uitstoten tijdens productie, hebben biobased materialen een lagere ecologische voetafdruk. Sommige biobased materialen, zoals hout, slaan zelfs CO₂ op, wat helpt om de totale hoeveelheid broeikasgassen in de atmosfeer te verminderen. Daarnaast biedt het toepassen van biobased materialen ook kansen om een beter woonklimaat te realiseren. Het toepassen van biobased materialen is niet alleen belangrijk bij de bouw van nieuwe woningen, maar ook in het verduurzamen van het bestaande woningaanbod, utiliteitsbouw en grond-, weg- en waterbouw (GWW).

We moeten anders gaan denken over onze woningbouw en gebiedsontwikkeling. Door het wereldwijde dreigend grondstoffentekort en geopolitieke ontwikkelingen moeten we nadenken over andere, lokale, hernieuwbare materialen. De stikstofcrisis vraagt om bouwvormen en bouwmaterialen die minder CO₂ uitstoten. Om te voldoen aan klimaatneutraliteit in 2050 moeten we veranderen. Biobased bouwen vormt hierin een belangrijke schakel.

1.4 Samen aan de slag

Het convenant biobased bouwen en telen is tot stand gekomen in afstemming met experts op het gebied van landelijk gebied, woningbouw en duurzaamheid van Building Balance, gemeenten, stedelijke regio West-Brabant en de Baronie, Regio West-Brabant, de provincie en marktpartijen. Het convenant is gericht op de gemeenten van de Stedelijke Regio West-Brabant en de Baroniegemeenten uit de Stedelijke Regio Breda-Tilburg.

⁴ Kamerbrief over rol Water en Bodem bij ruimtelijke ordening - 2022

2. De afspraken

2.1 Algemeen

Met het ondertekenen van dit document onderschrijven wij, de ondertekenaars, de onderstaande overwegingen:

- Wij zijn gecommitteerd aan de transitie in het landelijk gebied en de woningbouwopgave in de Stedelijke Regio West-Brabant en de Baronie en streven naar een toekomstbestendige koppeling tussen beide thema's.
- We streven ernaar om ontwikkelingen van de transitie in het landelijk gebied en woningbouw binnen de Stedelijke Regio West-Brabant en de Baronie op een toekomstbestendige manier te realiseren.
- Door ambities op verschillende thema's optimaal te combineren kunnen we duurzaamheidsambities effectiever realiseren.

Met het ondertekenen van dit document spreken we het volgende af:

Voortbouwen op lopende ambities

- We nemen de afspraken, met betrekking tot toekomstbestendig en circulair bouwen, over vanuit de 'Regionale Woondeal West-Brabant West'⁵ en de 'Regionale woondeal Stedelijke Regio Breda-Tilburg'⁶ en door middel van dit kader bekrachtigen we deze afspraken en brengen deze onder de aandacht.
- We sluiten aan bij Regiodeal 'West-Brabants Welvaren' waar de ontwikkeling van de brede welvaart aan de hand van 'een plantaardige economie' centraal staat.

Een convenant als groeimodel

- We streven naar het borgen van de doelen en inhoud van dit convenant in ons eigen beleid, zodat we dit kunnen gebruiken bij planvorming, inkoop, uitvragen en/of vergunningverlening.
- We dragen bij aan het verder invullen en vormgeven van dit convenant door via het Regio Deal-project 'Van Plant tot Pand' in te zetten op doorbraakprojecten en vragen en leerervaringen te delen.
- Minimaal één keer per jaar evalueren we het convenant. Hierbij zoeken we de verbinding met marktpartijen, corporaties en landelijke programma's, zoals Building Balance en het Nieuwe Normaal⁷. Op basis van deze afweging beoordelen we of aanpassing of aanvulling van het convenant nodig en wenselijk is en stemmen we af over de manier waarop we deze aanpassingen of aanvullingen bekrachtigen.
- Na ondertekening gaan we gezamenlijk aan de slag met de uitwerking van het convenant. We zetten ons ervoor in dat de afspraken in dit convenant geconcretiseerd worden binnen onze gemeenten en op woondealregio niveau en zullen de afspraken bij opvolgende versies van dit convenant waar nodig aanpassen. Dit doen we via de route van evaluatie en monitoring.

Werken met het convenant

- We streven ernaar om na ondertekening alle nieuwe afspraken over de transitie in het landelijk gebied, nieuwbouwlocaties en gebiedstransformaties met sloop/nieuwbouw zo

⁵ Regionale Woondeal SRWB – 2023

⁶ Regionale Woondeal SRBT - 2023

⁷ Samen Versnellen: Het Nieuwe Normaal (Ministerie BZK en Cirkelstad) - 2023

toekomstbestendig en duurzaam mogelijk te nemen. Dat betekent in het kader van dit convenant dat zo maximaal mogelijk gebruik gemaakt wordt van biobased materialen. We nemen daarbij de kwaliteit van de leefomgeving, milieu, technische, financiële en economische aspecten mee. Het uitgangspunt is dat deze ambities, mits goed verankerd, hand in hand kunnen gaan met betaalbaarheid, volume en snelheid van de bouwopgave.

Voor de werkafspraken in dit convenant waar we zelf als ondertekenaars voor aan de lat staan passen we het principe: 'Comply or Explain' toe – waar nodig en mogelijk kunnen de afspraken ook op andere manieren gehaald worden; in dat geval onderbouwen we nut en noodzaak van afwijkende keuzes.

2.2 Stimulering van de vraag

We onderschrijven het belang om de vraag naar biobased materialen te stimuleren. De ambitie op dit onderdeel is:

- De toepassing van biobased materialen versnellen als duurzaam alternatief voor traditionele bouwmaterialen;
- Bijdragen aan de versterking van een duurzame, circulaire en lokale economie;
- De ecologische voetafdruk van de woningbouw verkleinen;
- De kansen voor het creëren van een beter woonklimaat in woningen optimaal benutten;
- De kansen benutten voor het toepassen van biobased materialen in utiliteitsbouw of andere gemeentelijke voorzieningen.

Voor deze ambitie hebben we al afspraken gemaakt in de regionale woondeal van de Stedelijke Regio West-Brabant. Daarnaast wordt in het kader van de Woondeal Stedelijke Regio Breda-Tilburg nagegaan of dit als additionele afspraak kan worden toegevoegd in het kader van ambities op circulariteit.

- We stimuleren actief de toepassing van biobased materialen in nieuw te realiseren projecten. We spannen ons in om het gebruik van hernieuwbare (biobased) bouwmaterialen en/of het hergebruik van bouwmaterialen te verhogen naar 25% in 2026 en 50% in 2030.
- We gebruiken Het Nieuwe Normaal⁶ als methodiek bij aanbestedingen en uitvragen. Daarmee geven we de markt brede kaders om uitvoering te geven aan circulariteit, en ontstaan tevens inzichten uit goed vergelijkbare projecten.
- We hanteren Het Nieuwe Normaal⁶ als eenduidige taal voor circulair bouwen, en vragen bij alle projecten naar de circulaire prestaties op basis van het HNN-raamwerk.

In het verlengde van de afspraken in de woondeal werken we gezamenlijk aan de ambitie om de vraag naar biobased materialen te stimuleren door onder meer het volgende te doen:

- Vrijwel alle woningcorporaties in onze regio hebben zich gecommitteerd aan het toepassen van biobased isolatiemateriaal. We sluiten aan of verkennen of, en hoe, we met hen ook regionaal afgestemde prestatieafspraken kunnen maken met betrekking tot biobased bouwen. De afspraken stemmen we regionaal af, maar hoeven niet regionaal uniform te zijn.
- We verkennen of, en hoe, we kwaliteitseisen voor biobased bouwen op kunnen nemen in aanbestedingstrajecten.
- Voor de gebieden/gemeenten waarop dit van toepassing is, gaan we aan de slag om instrumentarium te gebruiken om welstandsbeleid en beeldkwaliteitsplannen af te stemmen op het gebruik van biobased materialen.
- We verkennen of, en hoe we een vrijstelling of verlaging van leges kunnen realiseren voor

biobased bouwprojecten; 'groene leges t.o.v. grijze leges'.

- We verkennen of, en hoe, we het toepassen van biobased materialen als norm kunnen hanteleren bij ons eigen vastgoed
- We verkennen hoe we de isolatie van de bestaande particuliere woningvoorraad kunnen uitvoeren met biobased toepassingen. Daarin kijken we naar het verstrekken van subsidies voor verduurzaming en/of renovatie. Hierbij kijken we naar onze eigen gemeentelijke subsidies, samenwerking met ontzorgingspartners en energieloketten, maar ook naar de provinciale, landelijke en Europese subsidies. Via de Regio Deal faciliteren we energieloketten en hun coaches bij het verstrekken van informatie over biobased isolatiematerialen.
- Gemeenten worden vanuit de Regio Deal-aanpak ondersteund bij biobased doorbraakprojecten op het gebied van Grond-Weg-Waterbouw en eigen vastgoed.

2.3 Faciliteren van het aanbod

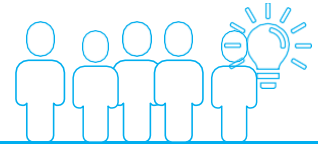
We onderschrijven het belang om het aanbod van biobased materialen te faciliteren. De ambitie op dit onderdeel is:

- Kansen bieden voor diversificatie van landbouwopbrengsten en nieuwe (agrarische) verdienmodellen;
- Versterken van de biodiversiteit en verantwoord landgebruik (bodemgezondheid, luchtkwaliteit en verantwoord watergebruik);
- Vergroten van grondstofzekerheid door een kleinere afhankelijkheid van geïmporteerde grondstoffen.

We werken gezamenlijk aan deze ambitie door onder meer het volgende te doen:

- We verkennen de koppeling met opgaven in het fysieke domein, waaronder water- en bodem sturend waar biobased gewassen een uitkomst voor kunnen bieden.
- We verkennen of, en hoe we de teelt van biobased gewassen kunnen stimuleren door de borging in ons eigen gemeentelijk pachtbeleid.
- We spannen ons in om agrariërs in de Stedelijke Regio West-Brabant en de Baronie te informeren over kansrijke biobased teelten en verdienmodellen. We doen dit in eerste instantie in samenwerking met Building Balance.
- We verkennen of, en hoe, we de keten meer regionaal kunnen maken door de ontwikkeling van verwerkingsfaciliteit(en) te stimuleren.
- We verkennen of en hoe we in beeld kunnen brengen aan welke gewassen regionaal behoefte is en welke potentie de regio heeft om biobased gewassen te telen, in eerste instantie in samenwerking met Building Balance via de Regio Deal. Hiermee dragen we als regio bij aan de landelijke doelstelling van 50.000 hectare in 2030¹.

2.4 Kennisdeling en samenwerking

We onderschrijven het belang om kennis te delen en samen te werken op het onderwerp biobased bouwen en telen. De ambitie op dit onderdeel is:

- De vorming van netwerken en partnerschappen. Zodat dit kan bijdragen aan een ondersteunend ecosysteem voor biobased bouwen.

We werken gezamenlijk aan deze ambitie door onder meer het volgende te doen:

- We stimuleren kennisuitwisseling tussen bedrijven, onderzoeksinstituten en overheden. Hiervoor sluiten we waar mogelijk aan bij lopende trajecten zoals Building Balance, Cirkelstad en ENZuid – Circulair Bouwend.
- We ontwikkelen instrumentarium om de voortgang van biobased telen en bouwen in beeld te brengen met een nulmeting en monitor vanuit de Regio Deal.
- We communiceren over de voortgang, ervaringen en voorbeeldprojecten van biobased bouwen en telen. Dit doen we in de media en in het veld. Eén van de middelen die we hiervoor gaan gebruiken is een 'levende' bijlage bij dit convenant met daarin voorbeeldprojecten en -ervaringen met biobased bouwen en telen in de Stedelijke Regio West-Brabant en de Baronie. Deze bijlage zal bij de eerste evaluatie bij dit convenant gevoegd worden.
- We verkennen of, en hoe, we de samenwerking kunnen verbreden naar andere thema's, zoals infrastructuur.

2.5 Regelgeving en certificering

We onderschrijven de noodzaak voor passende regelgeving en certificering van biobased materialen. De ambitie op dit onderdeel is:

- Kansen bieden in regelgeving en certificering voor de toepassing van innovatieve biobased materialen;
- Bijdragen aan een eerlijke concurrentieomgeving door certificering en regelgeving toegesneden op de toepassing van biobased materialen.

We werken gezamenlijk aan deze ambitie door onder meer het volgende te doen:

- We verkennen of, en hoe we experimenteerruimte voor biobased bouwen kunnen organiseren.
- We spannen ons in voor een lobby richting rijk voor normen die aansluiten op biobased bouwen en/of experimenteerruimte voor biobased bouwen en telen.

Woningcorporaties uit West-Brabant <i>In 2030 is 100% van de isolatie voor nieuwbouw & verduurzaming van vastgoed uitgevoerd met biobased bouwmaterialen</i>	Alwel Laurentius Leystromen Stadlander Stichting Thuisvester
Renovatie bedrijven Grootschalig actief in West-Brabant <i>In 2030 is ten minste 30% van de isolatie voor verduurzaming van bestaand vastgoed uitgevoerd met biobased bouwmaterialen</i>	Caspar de Haan Coen Hagendoorn Geluk BAM ELK Hazenberg Heijmans Van Wijnen VDZ projecten
Nieuwbouwers actief in West-Brabant <i>In 2030 bestaat 30% van de opgeleverde nieuwbouwwoningen uit 30% biobased bouwmaterialen op basis van gewicht (gelijk aan circa 70% volume)</i>	Barli Hurks BAM Heijmans Tala
Ontwikkelaars <i>In 2028 willen we dat 30% van onze te ontwikkelen woningen bestaat uit minimaal 30% biobased materialen (in gewicht).</i>	BPD AM Amvest Ten Brinke Klok Groep Dura Vermeer vastgoed Heijmans vastgoed Ballast-Nedam Development

3. Slotbepalingen

- Nakoming van de bepalingen van dit convenant is niet in rechte afdwingbaar.
- Dit convenant wordt aangegaan voor de periode vanaf de datum van ondertekening voor minimaal 1 jaar. Per jaar wordt deze stilzwijgend verlengd.
- Elke partij kan dit convenant op ieder moment schriftelijk opzeggen. Daarbij blijft het convenant voor de overblijvende partijen in stand. Partijen zullen in dit verband over en weer niets (ook geen schadevergoeding) van elkaar te vorderen hebben.
- Het convenant is gericht op de gemeenten van de Stedelijke Regio West-Brabant en de Baronie. Andere partijen die de ambities uit dit convenant onderschrijven, worden nadien uitgenodigd om te ondertekenen als 'ondersteuner' van de gemeentelijke ambities.
- Dit convenant kan worden aangehaald als het 'Convenant Biobased bouwen en Telen in de regio West-Brabant'.